

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرديس بين الملل
حقوق بين الملل

حمایت از حقوق کودک از منظر حقوق بشر دوستانه در مخاصمات
مسلحانه (مطالعه موردی در جنگ ۲۲ روزه غزه)

از :

مهرک زیرکجو

استاد راهنما :

دکتر مهدی عباسی سرمدی

استاد مشاور :

دکتر ارسلان قربانی

اسفند ۱۳۹۰

فهرست علائم اختصاری:

پردیس بین الملل
پایان نامه کارشناسی ارشد

حمایت از حقوق کودک از منظر حقوق بشر دوستانه در مخاصمات
مسلحانه (مطالعه موردی در جنگ ۲۲ روزه غزه)

از:

مهترک زیرکجو

استاد راهنما:

دکترمهتردی عباسی سرمدی

اسفند ۱۳۹۰

List of Acronyms

UN United Nation

EU European Union

NGO Non Governmental Organization

Doc Documentes

ECOSOC Economic and social council

ICC International criminal court

PTSD Post Traumatic Stress Disorder

ADHD Attention Deficit Hyperactivity Disorder

عنوان پایان نامه: حمایت از حقوق کودک از منظر حقوق بشر دوستانه در مخاصمات مسلحانه (مطالعه موردی در جنگ ۲۲ روزه غزه)
نگارنده: مهرک زیرکجو

چکیده:

حقوق کودکان پراهمیتترین زیرمجموعه‌های حقوق است که در جامعه بین‌المللی و داخلی بعد از جنگ جهانی مورد عنایت همگان قرار گرفته است. این رشته از حقوق در زمینه‌های مختلف مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفته است. در دهکده جهانی امروزین بسیاری از کودکانی که از ساده‌ترین امکانات زندگی و حقوق اولیه خویش چون بهداشت آموزش سرپناه و خوراک محرومانند. وجود این نابرابریها شاهد دیگری است بر ضرورت به رسمیت شناختن حقوق کودک و اقدامی هماهنگ در سطح بین‌المللی با مشارکت اعضای جامعه جهانی برای رسیدن به سطحی مطلوب و حداقل استانداردهای حقوق بین‌الملل برای کودکان.

کودکان از وقایع تکراری جنگ و مبارزه رنج می‌برند. اندازه کوچک منطقه مورد درگیری و جمعیت بیش از حد آن، بدین معنی است که حفاظت از کودکان در برابر مناظر تخریب‌خیز جنگ و ناامنی دائمی دشوار می‌باشد. اکثر این کودکان حوادث آسیب‌زا را تجربه می‌کنند: از قبیل از دست دادن یکی از عزیزان، احساس حقارت، قرار گرفتن در معرض صدای انفجار. شاهد گلوله باران توسط تانک‌ها، توپخانه‌ها و هواپیماهای نظامی بودند. کودکانی در مناطق جنگی زندگی می‌کنند، شدیداً در معرض اختلالات جسمی و روحی قرار دارند.

واژگان کلیدی: حمایت از کودکان - مخاصمات مسلحانه - حقوق بشر دوستانه بین‌المللی - غزه.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
أ	تقدیم به
ب	با تشکر
ج	علائم اختصاری
د	چکیده فارسی
۱	مقدمه
۵	تعریف مفاهیم
	بخش اول: کلیات
	فصل اول: ریشه ها و منابع حقوق کودک در مخاصمات مسلحانه
۹	پیشگفتار
۱۰	۱-۱- ریشه ها و منابع حقوق کودک در مخاصمات مسلحانه
۱۰	۱-۱-۱- بررسی اجمالی تاریخچه شکل گیری حقوق کودک در مخاصمات مسلحانه
۱۰	۱-۱-۱-۱- پیشینه تاریخی حمایت از حقوق کودک در مخاصمات مسلحانه
۱۲	۱-۱-۲- استاندارد سازی حمایت از حقوق کودکان در مخاصمات
۱۴	۱-۱-۲- موازین بینالمللی حمایت از کودکان تحت تأثیر مخاصمات مسلحانه
۱۵	۱-۱-۲-۱- اثرات فردی و ماهیتی مخاصمات بر کودکان
۲۲	۱-۱-۲-۲- قوانین موجود در حمایت از حقوق کودکان
	فصل دوم: سیر تدوین و تحلیل موازین بینالمللی ویژه کودکان در مخاصمات مسلحانه
۲۶	پیشگفتار
۲۷	۱-۲-۱- سیر تدوین موازین بینالمللی ویژه حمایت از کودکان در مخاصمات مسلحانه

- ۲۷ ۱-۲-۱- سیر تدوین کنوانسیون ژنو ۱۹۴۹ و ۲ پروتکل الحاقی ۱۹۷۷
- ۳۱ ۱-۲-۱- پروتکل I و ۱۹۷۷
- ۳۱ ۱-۲-۱- پروتکل II ۱۹۷۷
- ۴۱ ۱-۲-۲- سیر تدوین اعلامیه جهانی حقوق کودک ۱۹۵۹
- ۴۴ ۱-۲-۱- سیر تدوین کنوانسیون حقوق کودک ۱۹۸۹ و دو پروتکل الحاقی ۲۰۰۰
- ۵۰ ۱-۲-۴- سیر تدوین اساسنامه دیوان کیفری بین المللی ۱۹۹۸
- ۵۱ ۱-۲-۲- تحلیل موازین بین المللی ویژه حمایت از کودکان در مخاصمات مسلحانه بین المللی
- ۵۲ ۱-۲-۲-۱- تحلیل کنوانسیون چهارگانه ژنو ۱۹۴۹ و دو پروتکل الحاقی ۱۹۷۷
- ۵۴ ۱-۲-۲-۲- سیر تحلیل اعلامیه حقوق کودک ۱۹۲۴-۱۹۵۹
- ۵۵ ۱-۲-۲-۱- سیر تحلیل کنوانسیون حقوق کودک ۱۹۸۹ و دو پروتکل الحاقی ۲۰۰۰
- ۵۹ ۱-۲-۲-۴- سیر تحلیل دیوان کیفری بین المللی ۱۹۹۸
- بخش دوم: حمایت از حقوق کودک در مخاصمات مسلحانه در عمل "مطالعه موردی در جنگ ۲۲ روزه غزه"
- فصل اول: وضعیت کودکان در جنگ ۲۲ روزه غزه و آثار تعارضات مسلحانه بر آنان
- ۶۱ پیشگفتار
- ۶۳ ۱-۲- وضعیت کودکان در جنگ ۲۲ روزه غزه و آثار تعارضات مسلحانه بر آنان
- ۶۳ ۱-۲-۱- بررسی علل تاریخی جنگ ۲۲ روزه غزه
- ۶۷ ۱-۲-۱-۱- علل خشونت‌های سیاسی در جنگ ۲۲ روزه غزه
- ۶۸ ۱-۲-۱-۲- تأثیرات خشونت‌های سیاسی بر کودکان و خانواده‌هایشان
- ۷۶ ۱-۲-۱-۲- اثربخشی اقدامات درمانی در جهت بهبود رفاه و سلامت روانی کودکان
- ۷۸ ۱-۲-۱-۲- رفع تأثیرات آسیب‌های مزمن جنگی در نوار غزه بر کودکان
- ۸۰ ۱-۲-۲-۲- موارد پژوهشی در نوار غزه بر کودکان

فصل دوم: جنبه های حقوقی حمله رژیم صهیونیستی در غزه

- ۸۴ ۲-۲- جنبه های حقوقی حمله رژیم صهیونیستی در غزه
- ۸۴ ۲-۲-۱- تعهدات نقض شده توسط اسرائیل در حمله به نوار غزه به موجب کنوانسیون ژنو ۱۹۴۹
- ۸۴ ۲-۲-۱- قواعد حاکم بر سرزمین های اشغالی
- ۸۴ ۲-۲-۱-۱- ادعای اسرائیل درباره عدم قابلیت اجرای کنوانسیون ژنو در سرزمین اشغالی
- ۸۶ ۲-۲-۱-۱- نقض کنوانسیون چهارم و بیاساس بودن ادعای اسرائیل
- ۸۸ ۲-۲-۱- قواعد حاکم بر مخاصمات
- ۸۹ ۲-۲-۱-۱- نقض کنوانسیون ژنو و عدم تناسب در حمله
- ۹۱ ۲-۲-۱-۱- نقض مقررات پروتکل های الحاقی اول و دوم ۱۹۷۷ به کنوانسیون ژنو ۱۹۴۹
- ۹۲ ۲-۲-۱-۳- عدم ضرورت حمله نظامی و نقض کنوانسیون ۱۹۰۷ لاهه
- ۹۲ ۲-۲-۱-۴- نقض میثاقهای حقوق بشری
- ۹۳ ۲-۲-۲- ماهیت و اقدامات و اعمال خشونت آمیز اسرائیل در محاصره و حمله به غزه
- ۹۴ ۲-۲-۱- جنایات جنگی
- ۹۵ ۲-۲-۲- جنایت ژنوساید یا نسل کشی و جنایت علیه بشریت
- ۹۵ ۲-۲-۱- اقدامات ضروری انجام شده توسط سازمان ملل
- ۹۷ ۲-۲-۲- تعهدات دولتها
- ۹۷ ۲-۲-۳- سایر نهاد های بین المللی
- ۹۸ نتیجه گیری
- ۱۰۱ فهرست منابع
- ۱۰۶ ضمائم

در گوشه و کنار جهان بدلیل تمایلات سیاسی جنگها و درگیریهای بسیاری رخ داده است. درطول درگیریها شاهد خشونت های بسیاری علیه کودکان هستیم. کودکان به جهت ضعف قوای جسمی و روحی و عدم استدلال نیازهای ویژه خود را دارند. بررسی مسایل، نیازمندیهای حقوق کودکان به عنوان یک گروه خاص و ممتاز از بزرگسالان و اولویت دادن به آنها در ملاحظات و خط مشیها و آیندهنگریها جوامع بشری پدیدههای نوظهور و متأثر از مجموعههای دگرگونیهای اجتماعی است. امروزه تمام کشورهای جهان به لزوم توجه به کودکی به عنوان دورههای خاص از زندگی که به خودی خود دارای اهمیت است، حمایت ویژه از کودکان اذعان دارند. به همین جهت در سطوح بین المللی مختلف در غالب کنوانسیونهای جهانی، کمیتههای مشترک، توافقها و همکاریهای بین المللی، درصدد تضمین حقوق در سطح جهان برآمدند.

اما به رغم این تلاشها شاهد نقض حقوق کودکان در سراسر این منازعات هستیم. واقعیت تلخی که در گزارش مستقل سازمان ملل متحد در زمینه خشونت علیه کودکان به خوبی آشکار است. با توجه به اینکه اهمیت موضوعات حقوق بشر در جهان امروز و دادن کمکهای بشر دوستانه به کودکان در حین مخاصمات مسلحانه یکی از مسایل مهم و اساسی سازمان ملل به شمار میرود.

به نظر میرسد، توجه به علل و عوامل ریشههای و ساختاری برای گام برداشتن در جهت ساختن دنیایی بدون جنگ برای کودکان فعالیت دولتها و نهادها بودیم. فعالیتهایی که ظاهری بشر دوستانه داشت و در برخی مواقع موفقیتهایی را در دفاع از حقوق کودکان به ارمغان آورد. قربانی شدن کودکان در مناقشات نظامی و سیاسی کشورها اساسیترین و بدیهیترین حق کودکان یعنی "حق حیات" آنها را نقض میکند. غیرانسانی بودن کشتار کودکان آنقدر است، که اثبات آن با استناد به معاهدات حقوقی بین المللی با این حال یادآوری معاهدات بین المللی دولتهای درگیر مخاصمات مسلحانه وجدان ناهوشیار جنگ طلبان سرمست قدرت را به چالش خواهد کشید. بنابر معاهدات مختلف بین المللی افراد غیرنظامی به ویژه کودکان باید از عوارض زیانبار و عملیات نظامی طرفهای متخاصم مصون باشد.

در تمام سالهای جنگ کودکان قربانیان اصلی جنگها بودند، در طول جنگهای جهانی اول و دوم که دولتها مشغول جدال بر سر قدرت بودند، این قشر بیدفاع و ضعیف را نادیده گرفته، و بسیاری نوعی توهین به شعور و وجدان عمومی است. از حقوق بشری آنها را زیر پا نهادند.

گذشته از وضعیت عمومی کودکان در بسیاری از کشورهای اسلامی که مشکلات بهداشتی آموزشی و آثار ناشی از فقر و عدم برابری اجتماعی را تحمل میکند، تعارضات سیاسی و فرقه‌های مذهبی در یک سوم از کشورهای اسلامی در جریان است، و بیشترین آثار بر روی کودکان در ابعاد گوناگون به شکل کشته شدن، مجروح شدن، پناهدگی و آثار جنسی داشته است. نمونه بارز و عینی را میتوان در اشغال فلسطین و وقایع غزه جستجو نمود. در طول ۲۲ روز نبرد تجاوزکارانه رژیم صهیونیستی به غزه ۱۳۰۰ نفر از مردم کشته شدن، که بیش از نیمی از آنها کودکان بودند. کشتار اخیر غزه با هیچ یک از اصول اخلاقی انسانی و معاهدات حقوق بشر دوستانه سازگار نیست. در این راستا انجمن حمایت از حقوق کودکان همانند سایر نهادهای بشر دوستانه که حامی حقوق بشر کودکان در جهان هستند، رژیم صهیونیستی را به نقض فاحش حقوق کودکان محکوم کردند.

تاریخ بشری دربارهی سرگذشت کودکان جنگ فضاوتی بیرحمانه دارد. در این میان کودکان هزینه جنگهای تمام عیار را بدون سپر دفاعی میپردازند.

هدف از انتخاب این موضوع حمایت از این اقشار و اینکه نمایاندن اینکه رژیم صهیونیستی چگونه کلیه کنوانسیونها و حقوق بشر دوستانه را برای رسیدن به قدرت پایمال نمود ... در این جا این سؤال مطرح میشود که با توجه به مسایلی که در مورد کودکان و حقوق آنها و وقایع اخیر غزه گفته شد: حقوق کودکان در مخاصمات مسلحانه چیست؟ و در تجربه جنگ غزه چگونه بوده است؟ کودکان در این مخاصمه بدون تفکیک و کورکورانه رژیم صهیونیستی یکی از گروههایی بودند که بنابر طبیعت خاص خود مورد ستم واقع شدند و حقوق آنها اجحاف شد. در فرضیه میتوان گفت: در مناقشات مسلحانه کودکان از چه حقوق و امتیازاتی برخوردار هستند، که با عدم رعایت آن حقوق سبب نقض حقوق بشر دوستانه نسبت به آنها میشود؟ و دیگر اینکه اقدامات رژیم صهیونیستی علیه کودکان در غزه را تحت چه عناوینی میتوان محاکمه کرد؟

از آنجا که کودکان قدرت حمایت از خود را در مقابل خشونت‌ها و ناملايمات ندارند دولتهای درگیر جنگ باید از اقدامات کورکورانه جلوگیری کرده و کلیه حقوق ضروری و بشر را رعایت کنند تا بتوانند گامی در حمایت از کودکان بر دارند. اقدامات رژیم صهیونیستی و سران آن مجموعه‌های از جرم و جنایات است. این جرایم از ویژگی‌هایی برخوردار است که میتواند به طور همزمان جنایت جنگی - جنایت علیه بشریت و نسلکشی محسوب شود.

همانطور که میدانید حقوق کودک یکی از زمینهای حقوق بشر و حقوق بشر دوستانه است. درحقیقت کودکان یکی از مخاطبان عمده این طرح میباشند. در زمینه حقوق کودک تحقیقات بسیار متعدد صورت گرفته است. و رسالهای در زمینه حقوق کودک یا وجوه تمایز و اشتراک با سایر کنوانسیونها یا میثاق بجز تعداد اندکی کاری انجام نشده است. یک رساله در زمینه مقایسه کنوانسیون بینالمللی حقوق کودک مصوب ۱۹۸۹ با کنوانسیون اسلامی حقوق کودک مصوب سازمان کنفرانس اسلامی از خانم الهام آزاد موجود است. چندین مقاله از خانم نسرین مصفا و دکتر مهیار داشاب موجود است که از مطالعه آنها برای جمعآوری مطالب این تحقیق بهره بردم. حتی خانم مصفا در رسالهای که در دانشگاه مفید قم با عنوان حمایت از کودکان در مخاصمات مسلحانه داشتند.

اما تمایز رساله با عنوان حمایت از حقوق کودک از منظر حقوق بشر دوستانه در مخاصمات مسلحانه (مطالعه موردی در جنگ ۲۲ روزه غزه) میباشد و بیشتر بر روی عدم نقض حقوق کودک در مخاصمات مسلحانه طبق کنوانسیون حقوق کودک در غزه و سایر کنوانسیونهای تصویب شده توسط رژیم صهیونیستی است.

نکته در اینجا است که بسیاری از کشورها علیالخصوص رژیم صهیونیستی کنوانسیون حقوق کودک را به همراه بسیاری از کنوانسیونهای دیگر که رهیافتی به موازین بینالمللی حقوق بشر و حقوق بشر دوستانه دارد را به تصویب رسانیده است که اصولاً باید در وقایع غزه رعایت مینمود. اما با عدم رعایت آنها سبب نقض فاحش حقوق بشر دوستانه شد. رهیافتی دیگر که از سوی سازمان ملل در غزه اتفاق افتاد اجرای موازین حقوق بشر دوستانه توسط نهادهای دولتی و غیردولتی از جمله یونیسف بود. که کلیه نیازهای خوراکی و بهداشتی را با مشکلات بسیار به آنها ارسال میکردند.

رهیافت دیگر را در حقیقت میتوان یک معضل اقتصادی و سیاسی از حقوقدانان ریشههای این نامنی و کشتار را در مکانیسمهای نهان اقتصادی و سیاسی میدانند.

روش تنظیم اطلاعات و بررسی آنها در این تحقیق به شکل توصیفی - تحلیلی میباشد و نتایج حاصله را مورد قرار گرفت. از مشکلاتی که در این تحقیق داشتیم نداشتن منابع کافی در زمینه ریشههای تاریخی شکلگیری حقوق کودک بود. با توجه به جستجو بسیار در کتب و مقالات و سایتها در مطالب زیادی در دسترس نبود.

این رساله متشکل از چکیده و مقدمه و ۲ بخش است :

بخش اول به کلیات موضوع رساله میپردازم که شامل ۲ فصل است: فصل اول ریشهها و منابع حقوق کودکان در مخاصمات مسلحانه در عمل (مطالعه موردی در جنگ ۲۲ روزه غزه) را در ۲ فصل در بر میگیرد. فصل اول: وضعیت کودکان در جنگ ۲۲ روزه غزه و آثار تعارضات مسلحانه بر آنها و در فصل دوم این بخش جنبههای حقوقی حمله رژیم صهیونیستی در غزه پرداخته شده است و در انتها نتیجهگیری و ضمائم را شامل میشود.

۱ - حمایت از کودکان (Protection of Children)

دست‌های از انسانها صرف‌نظر از برخورداری از حمایت‌های عام و جهانی حقوق بشر تحت یک سلسله حمایت‌های خاص و جهانی حقوق بشر قرار دارند کودکان هستند. اعلامیه حقوق کودک مورخ ۱۹۵۹ اولین اقدام مجمع عمومی سازمان ملل در این مورد است براساس این اعلامیه کودکان باید از حمایتها، فرصتها و تسهیلات ویژه‌ای برای بهرهمندی از رشد سالم و طبیعی برخوردار باشند عهدنامه حقوق کودک مصوب ۲۰ نوامبر ۱۹۸۹ کاملترین مقررات در این زمینه است. (آقایی - ۱۳۷۶)

۲ - مخاصمات مسلحانه بین المللی (Armed Conflict)

از سال ۱۹۴۹ به طور کلی مخاصمه مسلحانه جایگزین واژه «جنگ» شده است. جنگ و یا همان مخاصمه مسلحانه یک وضعیت خاص و استثنایی در برابر وضعیت صلح است.

مخاصمه مسلحانه به عنوان ابزار سیاست ملی مجموعه عملیات اقدامات قهرآمیز مسلحانه‌ای است که در چهارچوب مناسبات کشورها «دو یا چند کشور» روی میدهد و موجب اجرای قواعد خاص در کل مناسبات آنها با یکدیگر و همچنین با کشورهای ثالث میشود. حقوق جنگ و یا مخاصمات مسلحانه در این جهت حداقل یکی از طرفین مخاصمه در صدد تحمیل دیدگاههای سیاسی خود بردیگری است. به این ترتیب عملیات قهرآمیز مسلحانه وسیله است و هدف آن تحمیل اراده‌ی مهاجم است.

۳ - حقوق بشردوستانه بین المللی (International humanitarian Law)

حقوق بین الملل بشر دوستانه که به حقوق مخاصمات مسلحانه نیز معروف است؛ عبارت است از مجموعه قواعد و اصولی است که هدف اصلی آن کاهش در حد امکان آلام و رنجهای غیر نظامیان و نیز اشخاصی که در درگیری نظامی شرکت نداشته یا دیگر شرکت نمیکنند.

این مجموعه قواعد و اصول بنیادین بشر دوستانه اعم از حقوق لاهه و ژنو در هر گونه مخاصمه مسلحانه است همچنین اختیار طرفهای مخاصمه را در انتخاب نوع جنگافزارها و روشهای جنگی در مدیریت عملیات نظامی را محدود و نیز تعهداتی را نیز برای دولتها فراهم میکند در واقع بخشی از حقوق جنگ است که عمدتاً جنبه حمایتی دارد.

۴ - غزه (Gaza)

نوار غزه یا باریکه غزه ناحیهای است نوار گونه که در کنار دریای مدیترانه و در منطقه خاورمیانه قرار دارد. نوار غزه از جنوب غربی با مصر و از شمال شرق با اسرائیل هم مرز است؛ منطقه نوار غزه ۴۱ کیلومتر طول و در بخشهایی از ۱۲-۶ کیلومتر عرض دارد. مساحت کلی نوار غزه ۳۶۰ کیلومتر است. نوار غزه نامش را از شهر غزه بزرگترین شهر در منطقه غزه است و حدود یک - ونیم میلیون نفر در این منطقه زندگی میکنند که تماماً فلسطینی و پس از نبرد کنترل این نوار در دست نیروهای حماس افتاد.^۱

¹ <http://fa.wikipedia.org/wiki>

بخش اول

کلیات

فصل اول

ریشه ها و منابع حقوق کودک در مخاصمات مسلحانه

پیشگفتار

در خلال پس از جنگ های جهانی تا سال ۱۹۹۱ درگیری های بسیاری رخ داده است. که در این درگیری ها شمار زیادی از انسانها در این راستا جان خود را از دست داده اند.

در میان این گروه های انسانی کودکان با وجود این که کمترین تأثیر و نفع را در جنگ ها داشتند بیشترین آسیب و رنج را متحمل می شدند. و کمترین حمایت و توجه به آنها می شود.

این قشر بی گناه و ضعیف با اینکه از جنگ و علت آن بی خبر هستند در معرض ترس و وحشت و آسیب های آن قرار می گیرند. خانواده های خود را از دست می دهند و از کلیه حقوق فردی خود محروم می شوند .

با توجه به ریشه های تاریخی توجه به حقوق کودکان در مخاصمات مسلحانه به بررسی موازین ویژه که در زمینه حمایت از کودکان بوجود آمده می پردازیم.

۱-۱- ریشه ها و منابع حقوق کودک در مخاصمات مسلحانه

در دههای پایانی سده ۱۹ و ۲۰ میلادی پیشرفتهای بشر در علوم و فنون و به ویژه تحولات فکری او در زمینه های جامعه شناسی و روانشناسی موجب دگرگونی در نگرش او به خویشتن گردید. تحولات علمی و فکری تحولات اجتماعی و سیاسی را در پی داشت دانش حقوق نیز دسرخوش این دگرگونی ها شده تبع این تحولات در سده های گذشته نهادهای حقوقی نوین و مباحث بدیع در این رشته پدیدار گشت و ساختار های سنتی این دانش کهن را که ریشه در تاریخ چند هزار ساله تمدن بشری داشت دگرگون ساخت و شاخه ای تازه در حقوق بوجود آورد. کشف قواعد و اصول بنیادین بشریت در هر زمان و مکان که دسترسی بدان برای همگان امکانپذیر باشد ایجاد گردید که یکی از شعب آن حقوق کودک است (خراسانی - ۱۳۸۹)

۱-۱-۱- بررسی اجمالی تاریخچه شکل گیری حقوق کودک در مخاصمات مسلحانه

در سطح بین المللی پس از نخستین جنگ جهانی در سال ۱۹۱۹ جامعه ملل به فکر حمایت جدی از کودکانی که در هنگامه مخاصمات آسیب میبینند افتاد. جنگ ایزاری ثابت و تکامل یافته برای ایجاد و استقرار تفاوت های سیاسی است. در جنگهایی که در دههای اخیر در جهان رخ داده است شاهد درگیر شدن کودکان و نوجوانان در برخوردهای مسلحانه هستیم. این بخش ریشه های تاریخی حمایت از حقوق کودکان در جنگ مسلحانه بازی میکنند را بررسی میکند و اینکه این نقشها چگونه هم بصورت فردی و هم به صورت گروهی به آنها تأثیر می گذارد. برای فعالان و طرفداران حقوق بشر درکی عمیق از چهره واقعی دختران و پسران در طول جنگ مسلحانه بسیار مهم است تا بتوانند برنامه ریزی حفاظتی دقیق ایجاد کنند که شامل عملیات دفاعی و مداخله قانونی باشند و کودکان را تحت حمایت و حفاظت خود درآوردند.

۱-۱-۱-۱- پیشینه تاریخی حمایت از حقوق کودک در مخاصمات مسلحانه

از زمانی که انسان ها درگیر جنگ شدند، اثرات پیامدها بر روی کودکان ایجاد شد. خواه از طریق شرکت مستقیم در جنگ یا از طریق مجروح شدن با گلوله، خواه به خاطر غیاب یا ناتوانی پدری سرباز که خانواده به سمت فقر کشیده می شود یا از طریق نقض قانون و دستوراتی که منجر به خشونت هایی شدید جنسی می شود، جنگ مسلحانه، هم کودکی و هم آینده کودکان قربانی

خود را تعیین می‌کند. شاید بتوان یکی از نخستین نمودهای این پدیده را در اواخر جنگ جهانی دوم در آلمان ژاپن مشاهده کرد. بدلیل کشته شدن بسیاری از نیروهای طرف درگیر دولتها با کمبود شدید نیروی انسانی مواجه شدن و برای جبران این کمبود مجبور به سربازگیری از میان کودکان و نوجوانان شدند.^۱ بیشتر این سربازگیری از میان طبقات فقیر صورت می‌گیرد

تاریخ حضور مکرر و متفاوت دختران و پسران در میدان جنگ را نشان می‌دهد. طی قرن‌های متمادی، بچه‌ها توسط فاتحان جنگ برای مقاصد جنسی و اقتصادی به بردگی گرفته شدند، قربانیان جنگها عمدتاً غیر نظامیان به خصوص کودکان هستند از ۶۰ سالگی که از جنگ جهانی دوم گذشته است جهان ما شاهد بیش از ۱۵۰ جنگ بزرگ و کوچک بوده که ۱۳۰ مورد آن در کشور های در حال توسعه و توسعه نیافته بوده جایی که نکبت فقر استبداد و جنگ های قومی بیداد می‌کند رخ داده است نسبت تلفات غیر نظامیان از ۱۰ درصد کل تلفات در جنگ جهانی به ۹۰ درصد در جنگ های اخیر رسیده است. که ۸۰ درصد آن کودکان بودند در جنگ ها عموماً نزار و در گیری در مناطقی که مردم زندگی می‌کردند جریان دارد نه در میدان جنگ در دوره زمانی پس از جنگ سرد این اعضای گروه متخاصم فرزندانشان بوده اند که اماج کینه های قومی جنگهای داخلی قرار گرفته اند.

کودکان نقش های مختلفی در رابطه با جنگ و نبرد در تاریخ ایفا کردند. تصاویر در متون قدیمی، پسرانی را در ژمره مبارزان و حتی در گروهی از مبارزان جوان، مستند کرده است. نیروی جوان به عنوان عضو مرکزی نیروی نظامی خود استفاده می‌کردند. همیشه در مورد اینکه یک کودک چه زمانی به سن مجاز می‌رسد تا به طور کامل در عملیات جنگی شرکت کند، بحث وجود داشت فیلسوفی به نام Plutarch به سن منع نظامی شدن ۱۶ سال اشاره کرد. با وجود این در قرن نوزدهم پسرها در میادین جنگ اغلب به عنوان نوازنده فعالیت داشتند. مثل پسرهای طبل زن در دوران ناپلئون یا پسران شیپور زن در جنگ داخلی آمریکا. در قرن بیستم هم برای ایفای نقش های حمایتی نظامی آماده می‌شدند ریشه های جنبش Boy Scout در جنگ های بوئر و ایجاد جوانان هیتلر در جنگ جهانی دوم و هم برای مبارزه به عنوان سربازان خط حمله آماده می‌شدند، همانطور که در کتاب احترام به کاتالونیا^۲ توصیف شده است. جنگها در هر گوشه کنار از کودکان تلفات می‌گیرند و کودکی آنان را به یغما می‌برند و

³.Jouri - orul

در برخی مناطق طول زمان جنگ ها بیش از سن و سال بچه هاست کودکان بسیاری از این مناطق هرگز شانس تجربه نوعی دیگری از زندگی جز زیستن در جنگ را بدست نیاورده. (رستمی -۱۳۸۴)

در قرن بیستم، مسلماً این باور که دختران و پسران قربانیان بی گناهی از جنگ هستند که به کمک های غذایی و امدادهای دیگر نیاز دارند واسطه ای برای فعالیت های بشر دوستانه شد که نیروهایی را بفرستند از قبیل آژانس نجات کودکان^۴ به وضعیت کودکانی که تحت تحریم اقتصادی جنگ جهانی اول آلمان بودند کمک کردند آژانس Plan International در واکنش به خطرهایی که کودکان در طول جنگ داخلی اسپانیا در سال ۱۹۳۷ با آنها مواجه بودند اُکسفام در واکنش به محرومیت هایی که کودکان یونان در سال ۱۹۴۲ با آن روبرو بودند و یونیسف^۵ (برای تامین غذای فوری و بهداشت برای کودکان پس از جنگ جهانی دوم تاسیس شد. این صندوق به توصیه شورای اقتصادی و اجتماعی و جهت کمکهای اضطراری به کودکان و نوجوانان قربانی مصائب جنگ جهانی دوم بودند تشکیل شد این سازمان مدتی بطور آزمایشی برای کودکان کار کرد تا سال ۱۹۵۳ که از طرف مجمع عمومی به عنوان نهاد دائمی سازمان ملل به کار خود ادامه داد جنگ و اشغال و حملات تروریستی بدبختی کودکان را فراتر از تصور افزایش داده است. تلاش های این خانواده بزرگ برای اتحاد دوباره، که پس از جنگ جهانی دوم توسط کمیته بین المللی صلیب سرخ پذیرفته^۶ شد واکنشی برای شناسایی پسران و دختران به عنوان قربانیان بی گناه بود. یونیسف در ارائه کمکهای بشردوستانه به کودکانی که درگیر جنگ هستند در کشورهای در حال توسعه و کودکانی که در درگیری ها اواره و یا در محاصره اقتصادی هستند خدمات گوناگون بهداشتی و آموزشی می دهد.

۱-۱-۲-استاندارد سازی حمایت از حقوق کودکان در مخاصمات

از سال ۱۹۹۶ و با گزارش آزادی^۶ Garca Mchel، اثرات جنگ مسلحانه بر کودکان، سیاستگذاران، آکادمیها و رسانهها توجه بیشتری به کودکانی کردند که در موقعیت جنگهای مسلحانه قرار داشتند. این توجه مشترک، به جریانی پایدار در زمینه استانداردهای هنجاری و حفاظتی منجر شد. متأسفانه، این استانداردها در زمان جنگ و درگیریها به سختی قابل اجرا هستند و

^۴ . Save The Childeren

^۵ the united nations children fund (unicef)

^۶ . International Committee Of Red Cross